

Državna politika.

V NAŠI DRŽAVI.

Vedno močnejša kriza v radikalni stranki. Za te dni je napovedano, da se bo v radikalni stranki začel hud boj med Pašičem in njegovimi nasprotniki. Pašič drži se tlanj, vlada kakor vrabica v rokah, da ne more ne delati, ne poginuti. Toda dolgo to ne more trajati, zato se pričakuje že v kratkem izprememba v vladi. Kriza v radikalni stranki je kriza v vladi.

Naš novi proračun. Za prihodnje leto bomo imeli proračun, ki bo le 900 milijonov dinarjev manjši od lanskega. To še nikakor ni pravo varčevanje. Kajti varčuje se posebno tam, kjer bi se ne smelo. Tako bo seveda tudi za kmeto zopet prav malo denarja na razpolago. Naš proračun pa pri vsem tem še ni pravilen, ker ne vemo za natančno svoto raznih dolgov, med katere spadajo tudi razni dolgi države do nas Slovencev.

Narodna skupščina. Ker vlada ničesar ne pripravi za seje zbornice, ni čuda, da jo pošilja domov na počitnice. Zoper to najnevarnejšo brezdelnost, ki jo sedanja vlada povzroča, so naši poslanci ostro protestirali.

Zoper Netnunske konvencije. Že zadnjič smo razložili, kaj so Netnunske konvencije, namreč pogodba med našo in italijansko vlado. Ta pogodba pa ne prinaša prav nič dobrega naši državi. Zato so vsi, ki res ljubijo našo državo, proti njej. To pa še posebno sedaj, ko Italija tako nastopa zoper Slovence, ki so še pod Italijo.

V DRUGIH DRŽAVAH.

O Italiji je dr. Korošec v Celju marsikaj povedal. Ta država in njen sedanji popolni gospodar Mussolini misli na vojsko zoper Turčijo. Poleg tega pa je precej napetosti med Italijo in Francijo.

Rusija in Turčija bosta skupaj korakali? Ker Italija grozi Turčiji, seveda tudi ta išče svoje prijatelje. Obrnila se je na najmočnejšo sosedo in to je Rusija. Pod vodstvom Rusije se naj osnuje posebna zveza azijskih držav. Ako se to zgodi, tedaj bo Evropa pač prav malo govorila še v Aziji. Posebno Anglija ne bo s tem zadovoljna, zato pa tudi podpira Italijo, dokler ji ta ne pojde predaleč.

Slovaški avtonomisti gredo v vlado, a se ne prodajo. Ker tudi na Češkem uvidevajo, da se ne more kar tako vladati proti enemu močno organiziranemu narodu, zato so seveda vsi komaj čakali, da bi tudi češkoslovaški avtonomisti šli v vlado. Njihov vodja pater Hlinka se je v imevnu slovaškega naroda izjavil za to, vendar morajo dati Slovkom pravice, ki jim gredo. Upati je, da bodo njihove zahteve sprejete. Značajnost in odločnost redno vodi do zmage.

Izprememba ustave na Portugalskem. V tej državi bodo izpomenili ustavo. Po novi ustavi, s katero bo narod bolj zadovoljen kot s sedanjo, si bo država opomogla. Torej izprememba ustave, kar tudi za našo državo slovenski narod zahteva, ni vedno v škodo države.

Tudi na Rumunskem izprememba ustave. Te dni bo sklicana narodna skupščina v rumunski državi. Ta se bo pa preosnovala v ustavodajno skupščino, ki bo izpomenila rumunsko ustavo.

Svetovna slovanska politika. Slovanske države, kot je naša, Češka, Poljska, posebno pa Rusija, bi bile dolžne, da imajo v zunanji politiki pred svojimi očmi posebno to, da dobijo Slovani v svetovni politiki čimveč vpliva. Sedaj, ko bo Rusija opustila svojo prenapeto boljševiško agitacijo, bi morda bilo mogoče v tem smislu bolj sporazumno delati. Naši poslanci opozarjajo naše vladine kroge na slovansko politiko.

Kaj je novega?

PROTEST SLOVENSKEGA ŽENSTVA.

Isti dan, ko je Narodni ženski savez na Bledu sprejel resolucijo, naj policija strogo nadzoruje tisk, lovi »Jutro« čitatelje in naročnike, posebno ženske, z obširnimi vabilom, s katerim opozarja na ogabno literaturo najnižje vrste, ki jo bo list prinašal.

Naša društva.

PROSLAVA 20LETNICE PROSVETNE ZVEZE V MARIBORU IN XVI. REDNI LETNI OBČNI ZBOR.

Da damo obračun o delu enega leta in postavimo načrt za prihodnje leto, obenem pa, da se ozremo nazaj na dobo 20letnega prosvetnega dela, smo združili proslavo 20letnice, kar obstoja Prosvetna zveza v Mariboru, z rednim letnim občnim zborom.

Sporod je sledeči:

1. Nedelja, 28. novembra t. l., bo dan proslave 20letnice. V Narodnem gledališču se bo vršila ob treh popoldne slavnostna akademija s sodelovanjem naših društev v Mariboru.

2. V ponedeljek, 29. novembra t. l., bo ob 10. uri popoldne občni zbor v dvorani Zadrugne gospodarske banke, Aleksandrova cesta 6, s sporodim:

- ugotovitev sklepčnosti po členu 18 zvezinih pravil;
- odobrenje zapisnika XV. občnega zbora;
- poročila odbornikov;
- poročila zastopnikov avtonomnih zvezinih odsekov;
- poročila preglednikov;
- volitve: predsednika, 8 odbornikov, 3 preglednikov računov, 5 članov v razsodišče;
- sklepanje o predlogih odbornikov in včlanj. društev;
- služajnosti.

Glede občnega zbora prosimo vsa društva, naj blagovolijo upoštevati čl. 16 društvenih pravil, ki zahteva, da vsako društvo pošlje vsaj enega odposlanca, ki pa naj ima pismeno pooblastilo. Morebitne predloge pa naj društva dopolnijo vsaj osem dni prej Prosvetni zvezi v Mariboru, da bo mogoče sklepati o njih na občnem zboru.

S tem, da se drzne ponujati slovenskemu žensstvu tako ogabno čtivo, sramoti čast in dostojanstvo žene sploh, ker ji podtika, da najde le v čitanju in doživljanju takih, neprimerne senzacije polnih romanov, ki jih nudi dnevna svobodomiselnost žurnalistika s svojo naslado in uteho. Ponižujejo na najnižjo stopnjo razumnosti, da, odreka ji v prav zmožnost lastnega presojanja ter jo postavlja nazaj v čase poganstva, ko je bila žena brezpravnna sužnja. Slovensko žensstvo tudi noče v moderno poganstvo, ki ga propagira umazana literatura. Kakor za svoje stanovsko delo ne potrebuje nikakega varuštva, ga najenergičnejše odklanja tudi pri izbiri svoje duševne hrane.

Odločno zavračamo grd napad, ki slovensko žensstvo pred svetom tako globoko ponižuje in pozivljamo vse pošteno misleče žensstvo, da z vsemi razpoložljivimi sredstvi onemogoči širjenje takega nemoralnega, brezvestnega tiska med naš narod. Slovensko žensstvo je v borbi za poštenost in dostojnost še vedno storilo svojo dolžnost. Zato bo tudi v boju proti kugi, ki grozi naš narod duševno upropasti, nastopilo neustrašeno.

Slovenska žena, napovej bojkot hiši, v katero prihaja list, ki žali tvojo čast!

Slovenska gospodinja, ne kupuj, ne podpiraj trgovca, mesarja itd., ki ima naročen list, ki globoko žali tvoj verski čut in ženski ponos.

Vodstvo dekliških zvez v Mariboru.

Krščanska ženska zveza v Mariboru.

Krekova prosveta v Ljubljani.

Slovenska Orliška zveza v Ljubljani.

Slovenska krščanska ženska zveza v Ljubljani.

Krščansko žensko društvo v Ljubljani.

Poselska zveza v Ljubljani.

Ptujski prošt g. Martin Jurkovič umrl. V torek, dne 16. novembra je umrl v Ptuj tamošnji mil. g. prošt ter zlatomašnik Martin Jurkovič. Rajni se je rodil dne 27. 10. 1847 pri Sv. Juriju ob Ščavnici in je bil posvečen v mašnika 27. 7. 1873. Precej časa je služboval kot provizor ter župnik pri Sv. Petru pri Mariboru, odkoder je prišel za župnika ter dekana v Ljutomer. Iz Ljutomera je bil poklican za prošta v Ptuj, kjer je služboval do svoje smrti. Blagopokojni je slovel kot izboren govornik in je tudi objavil več svojih govorov. Bil je goreč ter vzgleden duhovnik in mu bo ohranjeni med duhovnimi sotovariši in verniki, ki so ga poznali, časten in hvaležen spomin. Pogreb se je vršil v četrtek popoldne ob pol treh.

Županska zveza v Mariboru priredi po možnosti še v tem letu tečaje za župane in občinske odbornike. Prvi tak tečaj bo v nedeljo, dne 5. decembra t. l. v Mariboru, drugi pa v ponedeljek, dne 13. decembra t. l. v Slovenjgradcu. Predavanja na tečajih bodo imeli strokovnjaki o občinskem proračunu, o davčnih zadevah in o vojaških zadevah.

Poslanec Franjo Zebot govori prihodnjo nedeljo, dne 21. novembra, na shodu SLS za Krčevino in Lajtersberg, ki se vrši v gostilni Prah. Začetek ob pol 9. uri dopoldne.

Cerkveni koncert v stolnici se vrši prihodnji ponedeljek, dne 22. t. m., ob osmih večer. Pojejo znamenito pesem: Requiem Cherubinijev. Kdor le more, naj se tega koncerta udeleži. Vstopnice se dobijo v predprodaji v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila, pri Höferju in v stolnožupniški pisarni.

Ustanovitev mariborskega pevskega okrožja se bo izvršila v torek, dne 30. t. m., ob tečaju za pevovodje. Naši pevovodje in pevska društva prav iskreno vabljene!

Neznan mrlič na železniškem tiru. V četrtek proti večeru so našli od postaje Pesnica nekoliko naprej ob železniškem tiru truplo neznanega moškega. Glava je zdrobljena in truplo je tudi po hrbitu močno razmesarjeno. Pri mrliču niso našli nobenega dokumenta, iz katerega bi se zamoglo sklepati na njegovo identiteto. Tudi se ne ve, ali gre za samomor, ali za železniško nesrečo, ali za zločin. Neznanec je v najprejšnjih mesecih letih. Do sedaj ga še ni nikdo spoznal in vse govori, da mora biti od nekod iz Avstrije. Razmesarjeno truplo so prepeljali v mrtvašnico v Jarenino.

Usodepolna sobota v slovenjebistriškem okraju. Zadnja sobota in posebno še noč od sobote na nedeljo, dne 14. novembra, je bila za slovenjebistriški okraj usodepolna. V vasi Brezje pri Pragerskem je izbruhnil v omenjeni noči požar, ki je do tal upeljal štiri objekte. Na kako uspeš-

3. V ponedeljek popoldne in v torek pa bo prosvetni tečaj in sicer:

a) ponedeljek skupno za pravilno upravljanje in vodstvo naših prosvetnih organizacij;

b) v torek pa posebej za režiserje naših dramatičnih odsekov in posebej za pevovodje naših zborov.

4. Udeležbo vseh tistih, ki bi želeli, da jim mi oskrbimo prenočišča, je potrebno vsaj osem dni prej prijaviti.

5. Vsem udeležencem je dovoljena polovična vožnja od 27. novembra do 4. decembra t. l. na vseh železniških po Sloveniji. Na odhodni postaji se da žigosati cela vozovnica z mokrim žigom, v Mariboru se vozovnica ne odda, pač se je mogoče z njo peljati brezplačno nazaj, treba je le dobiti še potrdilo Prosvetne zveze v Mariboru.

Sv. Benedikt v Slov. goricah. V nedeljo, dne 21. novembra vprizori tukajšnji odsek skupno z orliškim krožkom zanimivo Finžgarjevo dramo v treh dejanjih »Verigar«. Vsi prijatelji poštene razvedrila, vabljene! Bog živi!

Sv. Jurij v Slov. goricah. Katoliško izobraževalno društvo »Edinost« vprizori v nedeljo, dne 21. novembra 1926 po večernicah dve veseligradi: »Lazdravnik« in »Kje je meja?« V odmorih zapoje domači pevski zbor in zasvira tamburaška godba. K obilni udeležbi vabi odbor.

Sv. Lovrenc v Slov. goricah. V nedeljo, dne 21. nov. se mislijo naša dekleta vrlo izkazati. Predstavljale namreč bodo popoldne po večernicah lepo zabavno igro s petjem: »Izgubljen raj« ter »Brez zajuterk«. Pojdimo jih pogledati! — Katoliško izobraževalno društvo kakor tudi Orel sta imela svoje redne letne občne zbornice. V tem poslovnem letu je bilo 5 predstav, materinski dan ter javni orlovski nastop. Knjižnico je društvo uredilo, ter nakupilo tudi nekaj novih, koristnih knjig. Vedno večje zanimanje se kaže med dobrimi fanti in dekleti za koristna katoliška društva.

Katoliško izobraževalno društvo pri Sv. Barbari v Halozah priredi v nedeljo, dne 21. t. m. po večernicah v dvorani Reicher igre »Miklova Zala«.

no gašenje od strani gasilnih društev ni bilo misliti, ker ni bilo v bližini vode. — V noči od sobote na nedeljo so neznan lopov vlomil v trgovino trgovca s poljedelskimi pridelki g. Jegliča na Pragerskem in so mu odnesli 42.000 D gotovine. Za vlomilci še ni nobene sledi. — Na Tinjah so v soboto pretepači tako opasno obdelali z noži nekega Juharta, da so ga peljali prijatelji na vozu k zdravniku v Slov. Bistrico. Predno je pa došel voz do zdravnika, je Juhart umrl in so ga mesto pri zdravniku izložili v mrtvašnici v Slov. Bistrici.

Radičeva polomija v Prekmurju. Preteklo nedeljo je imel Radič shod v Murski Soboti. Ta dan pa je Radič pokazal, da mu je za vselej v Prekmurju odklenalo. Zda je lahko sam videl, da Prekmurje ni hrvaško, ampak slovensko, in da tudi ni več radičevsko. V senci bajonetov si je upal govoriti. In ko je neki mladenič, naš pristaš, nekaj ugovarjal, ga je Pernar nadržal in dal aretirati, češ, »da ne bo naprej lajal«. Tako znajo radičevci govoriti in zborovati v Prekmurju! Temu primerno bodo pa znali tudi Prekmurci odgovoriti radičevcem in gotovo je, da Radič ne dobi več v Prekmurju poslanca. Takrat bo prekmurški odgovor temeljit.

Strašen zločin v Sv. Rupertu nad Laškim. Tukaj se je izvršil na Martinovo grozen zločin, ki je pretresel vsakega človeka. Ta dan je prodal vrl naš mož in poštenjak stare vrste Andrej Pušnik, po domače Šmelj, v Tratah pri Laškem, na sejmu par težkih volov. Ko se je proti večeru vračal domov, ga je blizu domače hiše nenadoma napadel nek tuj mož, ga pobil z železnim predmetom na tla in ga hotel umoriti. Z britvijo bi mu bil brezdvomno prerezal vrat, da mu ni napadeni izbil morilnega orožja iz roke. A ropar je imel še drugo britvo v roki, s katero je grozno razmesaril svojo žrtev. Pušnik je začel prositi za življenje in mu pomnil ves denar, nad 9000 dinarjev, a satanski človek se ga ni usmilil, ampak ga hotel na vsak način umoriti. Začela se je grozna borba za življenje in smrt, v kateri bi bil 60letni Pušnik gotovo podlegel, da se ni od blizu prikazala luč. Ropar se je ustrašil in pobegnil, prej pa odvzel Pušniku ves denar. Nezvestnega so čez nekaj časa našli domači v mlaki krvi. Pušnika so prepeljali v celjsko bolnico, njegovo stanje je zelo nevarno. V smrtnem boju je Pušnik roparju močno obgrizel prste. Na tem znamenju so že spoznali nekega človeka v Jurklostru. Sumi se, da je bil napadalec. Ljudstvo je povsod silno prestrašeno, ker se v zadnjem času ne izvrši več noben sejm brez satansko-zlobnih napadov.

Laški okrajni zastop. »Domovina« št. 45 piše v posebnem članku o laškem okrajnem zastopu. Članek v »Domovini« ne odgovarja resnici. Ze prvi stavek je lažljiv. Piše namreč, da je dne 30. oktobra t. l. sklicalo tukajšnje okrajno glavarstvo vse župane in največje davkoplačevalce našega okraja, da jih povpraša, v kolikor so upravičene pritožbe, ki venomer prihajajo v Ljubljano čez naš okrajni zastop. Resnica je, da gospod okrajni glavar pri posvetovanju ni nikogar vprašal o kakih pritožbah zoper okrajni zastop, ampak je pozval navzoče, naj stavijo nasvete, oziroma predloge glede nove sestave okrajnega zastopa. Šele na vprašanje zastopnika občine Marije Gradec, kako je do tega prišlo, je odgovoril, da so se pritožile na velikega župana razne stranke. Tako na primer radikalna stranka, SLS in nekateri pristaši samostojne demokratske stranke. Kakor pa doznavamo, se je pritožila zoper dosednji gerentski svet celokupno okrajna organizacija SDS, ki ji je bil dr. Roš voditelj, dvakratni kandidat za skupščinske volitve, kateri še menda sedaj pripada. Lastni ljudje ga pač dobro poznajo. Ni pa gospod glavar Pinkava obrazložil navzočim razlogov, na podlagi katerih so se stranke pritožile. Omenimo tukaj samo enega, namreč razsodbo okrožnega sodišča v Celju z dne 20. februarja 1926, št. Vr. VII. 25-26-32, v kateri je gosp. bivši čestni nadzornik Magdalene oprščen v Ad B) omenjene razsodbe, ker je doprinesel dokaz resnice glede svetnikov O. iz Laškega in P. iz Trbovelj, glede uporabe okrajnih cestarjev za njihove zasebne posele. Več razlogov še objavimo z ozirom na izzivanje v »Domovini«. Z ozirom na predstoječe nismo mogli zastopniki občin izreči dosedanjemu gerentu oziroma svetniku nobenega zaupanja, ampak smo to prepustili šentlenartskemu Vebur in jurklošterskemu Jurku.

Zemeljski plaz pri Pilštanju. Ljudje pravijo, da bode sodni dan, ker se je začela zemlja tako čudovito gibati in premikati, ker se gore znižujejo in doline napolnjujejo. To je strašno razdiralno delo večjih in manjših plazov. Povsod jih je letos dovolj in še preveč. Največji plaz je gotovo pri nas blizu trga; največji po svojem obsegu in tudi po svojem uničevalnem delu. Začel se je že pri največji povodnji, kar jih pomnijo pri nas stari ljudje, dne 8. avgu-

Črna šola pri Sv. Juriju ob Ščavnici. V nedeljo, 21. novembra vas vabimo v črno šolo v Pergerjevo uto, kjer bode Bralno društvo zadnjikrat v tem letu predstavljalo igro »Črnošolec«. Pridite! Se boste marsikaj naučili v tej šoli.

Sv. Trojica v Halozah Mladina si pridno zida svoj Društveni dom na prijaznem Ankenem hribčku. Ako nam bo vreme milo, bo do Božiča že vse gotovo. Delo vrlo napreduje, ker požrtvovalni ljudje materialni zastoj vozijo. Da, ljubezen ustvarja velika dela!

Središče. Tukajšnji Ljudski oder vabi vse prijatelje gledaliških predstav od blizu in daleč k uprizoritvi nad vse zanimive igre: »Številke gospe Rožmarinke« v nedeljo, dne 21. t. m. Igra je polna zdravega humorja, menja se s tragičnimi prizori. — Na svidenje ob pol 7. uri 21. t. m. v Krekovi dvorani.

Griže pri Celju. Katoliško prosvetno društvo v Grižah priredi v nedeljo, dne 21. novembra 1926, ob pol 4. uri popoldne (po večernicah) v dvorani g. Novaka v Grižah zelo zanimivo in poučno igro v petih dejanjih: »Zrtev spovedne molčečnosti«. Igra je povzeta po znanem Spilmanovem romanu: Zrtev spovedne molčečnosti. Naj nobeden ne zamudi ugodne prilike, to sliko življenja uprizorjeno na odru natančneje si ogledati. Zato vabi najvjudnejše vse od blizu in daleč k obilni udeležbi društveni odbor, Na svidenje!

Šmarje pri Jelšah. Naše Prosvetno društvo bo s prihodnjo nedeljo začelo prirejati v Katoliškem domu redne sestanke, na katere bodo imeli dostop vsi, ki se zanimajo za nje. Prihodnjo nedeljo, 21. t. m. govori gospod Štamberger, kmetijski referent pri tukajšnjem sreskem poglavarju o kmetijstvu. Pozneje bodo sledila predavanja o zadrugištvu in sploh v vseh rečeh, ki so v naših dneh posebno potrebna našemu kmetjskemu ljudstvu. Prosvetno društvo upa, da bo naše ljudstvo sestanke polnoštevilno obiskovalo, ker bo s tem sebi veliko koristilo, društvu pa, ki se za izobrazbo ljudstva trudi, dalo svoje priznanje. — Preteklo nedeljo je bila v Katoliškem domu igra »Mlinar in njegova hči«, ki je zelo dobro izpadla. Tudi ljudi je bilo veliko.

Prosvetno društvo v Rajhenburgu uprizori v nedeljo, 21. nov. ob 3. uri popoldne burko dvodejanko s petjem »Pogodba«. Bog živi!